

[Johannes Jensen.]

Kommission, som skulde finde Midler til at ophjælpe Næringslivet i de danske Købstæder. Denne Kommissions Resultater blev ikke store; vi fik i 1873 en lille Ændring i den gældende Næringslov, men denne Ændring var ikke af gennemgribende Art, og da de økonomiske Forhold for Landbruget i 70erne og 80erne stillede sig langt ugunstigere end i den foregaaende Periode, virkede det ogsaa ind paa Byernes Forhold. Der var under disse Omstændigheder i Tiden indtil Aarhundredskiftet baade hos Handels- og Haandværkerstanden en stærk Tilbøjelighed til at henvise til, at de daarlige Tider skyldtes Næringsloven af 1857, og nu, da vi atter har Næringsloven til Behandling, er det værd at lægge Mærke til, at i denne Opfattelse er der sket en væsentlig Forandring. Det er glædeligt at se, at en af de Organisationer, som har afgivet Erklæring overfor den i 1921 nedsatte Næringslovskommission, begynder sine Bemærkninger med at sige, at „Haandværk og Industri har gennemløbet en rivende Udvikling, teknisk som kommercielt, i de 64 Aar, der nu er forløbet, siden den nugældende Næringslov er traadt i Kraft. Efter Vedtagelsen af Næringsloven af 1857 voksede i Haandværket de fri faglige Foreninger frem og tilpassede sig hurtigt til Tiden og Omgivelserne.“

Det er glædeligt at se den Forandring i Opfattelsen, der er sket overfor den gamle Næringslov.

Naar jeg nu har nævnt den Bekymring, der straks efter Lovens Vedtagelse kom frem, en Bekymring, som holdt sig til Aarhundredskiftet, kan jeg imidlertid ikke godt lade være at minde om, at Brodden i Kritikken hovedsagelig vendte sig mod det daværende Venstre. Jeg vil gerne have Lov til at sige, at det var uretfærdigt, at Brodden i Kritikken vendte sig netop mod den Side. Thi det var jo ikke Venstre, der var Fører ved Gennemførelsen af Næringsloven af 1857. Tværtimod, flere af Venstres Mænd, ikke mindst en af Venstres meget bekendte Førere, I. A. Hansen, var meget betænkelige ved at foretage dette store Spring fra det, man kendte, ind i noget, man ikke kendte, og I. A. Hansen var en af de 19, der stemte mod Næringsloven af 1857. Han gjorde

det ikke, fordi han ikke ønskede, at Grundlovens Bestemmelse om fri og lige Adgang til Erhverv skulde fyldestgøres, men fordi han fandt, at Springet var alt for voldsomt og alt for stort. Han ønskede, at Vælgerne skulde have Lejlighed til ved et Vælg at tage Stilling til hele dette store Spørgsmaal, og han anførte som Grund, at der vilde ikke ske nogen Forsinkelse i Forslagets Gennemførelse, eftersom der var fastsat en Overgangstid af 5 Aar, saaledes at Loven, selv om den skulde ud til Vælgerne, kunde træde i Kraft til det oprindelig paatænkte Tidspunkt. Tillige var der et andet Spørgsmaal, han drog frem, Spørgsmaalet om, at den, der vilde drive Haandværk, skulde aflægge en Prøve.

Naar jeg nu gaar lidt ind paa Forslaget, som det foreligger, vil jeg gerne forudskikke den Bemærkning, at det vilde føre alt for vidt at gennemgaa alle Forslagets Bestemmelser; det har jo ikke en Gang den højtærede Handelsminister ønsket at inkludere sig paa. Jeg skal indskrænke mig til at omtale nogle enkelte Bestemmelser, idet den højtærede Handelsminister i den Tale, han holdt ved Forelæggelsen, klart gjorde Rede for Hovedlinierne i Forslaget. Hvad jeg ønsker, er at nævne nogle af de Bestemmelser, som vil faa mest Betydning og vil blive mest omdebatteret.

Se, den gamle Næringslov af 1857 hed officielt Lov om Haandværks- og Fabrikdrift samt Handel og Beværtning m. m., men den blev jo i daglig Tale kaldt Næringsloven. Den gamle Næringslov af 1857 har ikke noget Nummer. Det er et Særkende for den Tid, at man lavede betydningsfulde Love, men ikke saa mange som i vore Dage, da Antallet er saa stort, at man, for at kunne finde Rede i dem, er nødt til at nummerere dem. Det gjorde man ikke i 1850erne. Man gav dem en Titel, og denne Lov kaldes altsaa populært Næringsloven. I Kommissionen har man ment at burde blive staaende ved dette korte Navn, idet man mener, det er en kort og klar Betegnelse for, hvad Sagen drejer sig om. Men selvfølgelig omfatter Lovforslaget hovedsagelig kun det, der falder ind under Begrebet „bunden Næring“, med andre Ord alle de Næringer, hvortil der kræves Registrering, eller som det offentlige paa en eller anden Maade har Indseende med. Land-